

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
"Українська медична стоматологічна академія"

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ КАДРІВ

(матеріали навчально-методичної конференції)

Полтва 2008

Тому особливо актуальними стають методи активного навчання, такі як:

1. Професійні тренінги.
2. Рольові та ділові ігри.
3. «Кейс-стаді»-метод
4. Метод моделювання та вирішення виробничих ситуацій, прийняття рішень.
5. Навчання в міні-групах.

У навчальному процесі з метою формування фахових знань та вмінь широко використовують тренінги.

Під час тренінгу створюється неформальне, незимушене спілкування, яке відкриває перед групою безліч варіантів розвитку і розв'язання проблеми, заради якої вона зібралася. Як правило, учасники в захваті від тренінгових методів, тому що вони роблять процес навчання цікавим, необтяжливим. Цей метод навчання може бути використаним у підготовці студентів із різних тем, але він вимагає від викладача певного досвіду.

Рольові та ділові ігри слід широко використовувати в підготовці лікарів-інтернів та студентів на останніх курсах навчання, де закладаються основи майбутньої професійної майстерності, а саме: організація діяльності, вирішення професійних завдань, пошук нестандартних і творчих рішень, вміння діяти в нових і нестандартних ситуаціях.

Метод «кейс-стаді» (випадок із практики) передбачає розбір ситуацій, які виникали в процесі роботи викладача чи його колег. У широкому розумінні це розбір та аналіз історій хвороб, але він може обмежуватися складанням викладачем певної клінічної ситуації із її повним розбором. Останнє схоже на розв'язання ситуаційних задач і може бути використано для контролю знань студентів та інтернів. Метод вигідно вирізняється тим, що без прямого контакту з хворою чи вагітною дає можливість розвивати клінічне мислення.

Для вивчення тієї чи іншої теми зі студентами VI курсу та лікарями-інтернами доцільно проводити моно- чи політематичні обходи, які мають різні цілі.

Монотематичний обхід передбачає огляд, діагностику, складання плану лікування хворих чи вагітних із однаковою патологією.

Політематичний обхід передбачає формування у студентів та інтернів вміння проводити диференційну діагностику, аналізувати конкретну клінічну ситуацію. На цьому етапі реалізується моделювання та вирішення виробничих ситуацій і прийняття рішень. Такі «прикладні» моменти занять надовго запам'ятовуються студентами і позитивно впливають на прийняття рішень у самостійній післядипломній роботі.

Заняття в міні-групах реально проводиться з лікарями-інтернами і безумовно оптимізує процес навчання у зв'язку із можливістю індивідуального підходу з урахуванням психотипу, типу мислення та здібностей інтернів.

Правильний вибір та поєднання різних видів сучасних і традиційних методів навчання сприяє більш активній та усвідомленій діяльності студентів і лікарів-інтернів у процесі опанування практичними навичками.

РОЛЬОВА ГРА В ІНТЕРАКТИВНОМУ НАВЧАННІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ

Громова А.М., Ліхачов В.К., Добровольська Л.М., Мітюніна Н.І., Дудченко А.А.

Інтерактивне навчання - це навчання в процесі практики, через осмислення власних дій. Завдяки аналізу своїх дій лікар-інтерн може дізнатися про себе, свої знання, свою поведінку, вміння спілкуватися, щось нове.

Для того, щоб навчитися використовувати на практиці свої знання, молоді лікарі мають навчитися відслідковувати та аналізувати свої дії, моделювати ситуації, спільно шукати шляхи виходу зі створених ситуацій.

Одним із методів інтерактивного навчання є рольова гра, яка дає можливість задіяти не лише розум та знання людини, а й її емоції, творчість, почуття.

Метою проведення рольової гри є демонстрація показу конкретного виду діяльності, відпрацювання конкретних навичок, закріплення отриманих знань. Під час рольової гри учасники розігрують різні ролі на основі ситуації, пов'язаної з темою заняття. Особливістю гри є умовність дій, що дає викладачу можливість провести практичне заняття жваво та із захопленням.

Завданням ділової гри не є отримання знань. Гра сприяє розвитку навичок клінічного мислення, відпрацювання різноманітних моделей поведінки в проблемних ситуаціях, вихованню розуміння та емпатії до інших людей.

Розігруючи рольову гру на практичному занятті, лікарі-інтерни отримують можливість краще зрозуміти свої дії в реальному житті, при цьому вони не відчувають страху за наслідки можливих помилок.

Проводячи ділову гру, викладач допомагає молодим лікарям створити «драматизовану» форму ситуації, в якій вони розігрують проблеми людських відносин у світлі засвоєних знань.

Розігрування ролей створює сприятливий для навчання клімат, оскільки всі присутні беруть активну участь в інсценуванні реальних ситуацій, не підлягаючи при цьому реальному ризику. Учасники гри мають можливість відпрацювати нові навички в безпечній обстановці, коли унеможлиблюється ризик надання пацієнту неправильної інформації або завдання будь-якої шкоди.

Рольові гри сприяють розвитку в молодих лікарів відчуття співпереживання, оскільки ставлять учасників на місце їхніх пацієнтів, дають можливість зрозуміти, що відчуває пацієнт у даній ситуації.

Проведення рольової гри на практичному занятті доцільне тоді, коли необхідно навчити інтернів навичкам спілкування з пацієнтом під час його огляду або консультування, коли метою заняття є опанування будь-якою клінічною процедурою на муляжі (наприклад, запропонувати одному інтерну навчити іншого виконанню навичок проведення бімануального дослідження, введення ВМК, огляду молочних залоз).

Отже, під час практичного заняття молоді лікарі отримують можливість дослідити власну звичну поведінку, вийти за межі звичних поведінкових шаблонів, засвоїти дії, необхідні в життєвих ситуаціях.

Під час ділової гри ми намагаємося наблизити умовність до реальності: сюжет та ролі беремо з типових життєвих і клінічних ситуацій. Викладач вирішує, чому саме мають навчитися молоді лікарі під час розігрування ролей, вигадує просту ситуацію, пояснює, як саме мають діяти учасники гри та за чим мають стежити спостерігачі, ставить виконавцям ролей питання, які підкреслюють особливості уявної ситуації, підсумовує захід, узагальнюючи все те, чому мали навчитися учасники і як це відповідає досліджуваній меті.

Проведення рольової гри складається з декількох послідовних етапів:

- мотивування активної участі інтернів у грі, пояснення мети;
- пояснення правил гри, її основних завдань;
- розподіл учасників на групи та визначення завдань для кожної групи;
- розподіл ролей;
- підготовка до гри, під час якої учасники мають час для осмислення отриманого завдання, включення в проблему, підготовки стратегії проведення гри;
- безпосередньо рольова гра;
- зворотний зв'язок, тобто обговорення гри, яке проводиться у вигляді рольового зворотнього зв'язку (учасники коментують те, що відбулося, не виходячи зі своїх ролей) та ділового рольового зв'язку (коли учасники виходять із ролей і в загальному колі говорять про власні почуття та думки).

Зворотний зв'язок - це найцінніший у плані навчального ефекту та найтриваліший етап.

Підбиття підсумків ділової гри проводиться як викладачем, так і кожним лікарем-інтерном із висловлюванням своїх побажань, вражень, оцінкою складностей, пошуком шляхів їх подолання.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРІВ СТОМАТОЛОГІВ-ОРТОПЕДІВ

*Давиденко Г.М., Нідзельський М.Я., Писаренко О.А.,
Цвєткова Н.В., Кузнецов В.В.*

Нова концепція розвитку медичної освіти в Україні враховує сучасні методи та форми підготовки фахівців, прийняті в країнах Європи, і передбачає певні зміни у визначенні мети та принципів навчання лікарів на післядипломному етапі.

Вища медична школа України, незважаючи на певні проблеми, продовжує динамічно розвиватися. Ми спостерігаємо введення нових державних стандартів підготовки висо-